

አትክልትና ፍራፍሬ – ከአዋጅ ቁጥር 985/2016 የተወሰዱ ተዛማጅ ይዘቶች

Horticulture – Relevant Provisions of the Cooperative Societies Proclamation No. 985/2016
(Federal Negarit Gazette No. 7, 23 December 2016)

ይህ ሰነድ የኅብረት ሥራ ማኅበራት አዋጅ ቁጥር 985/2016ን መሠረት በማድረግ ከ«አትክልትና ፍራፍሬ» ዘርፍ (ምርት፣ ማሸግና ግብይት) ጋር የሚዛመዱ አንቀጾችን በአማርኛ ማጠቃለያ መልክ ያቀርባል። ማጠቃለያዎቹ የይዘት ትርጉም እንጂ የአዋጁ ቃል በቃል ጥቅስ አይደሉም፤ ለሕጋዊ አገልግሎት የአዋጁን ኦሪጅናል ቅጂ ይመልከቱ። አዋጁ አትክልትና ፍራፍሬን በስም አይጠቅስም፤ ከታች ያሉት አንቀጾች ለግብርና ምርት ማኅበራት በአጠቃላይ የሚያገለግሉ ናቸው።

1. ዓላማዎችና የማኅበር ዓይነት

አንቀጽ 4(1)፣ 4(2)	አባላት በግል ሊወጡት የማይችሉትን ችግር በጋራ መፍታት፤ የአባላትን ዕውቀት፣ ሀብትና ጉልበት በማቀናጀት የተሻለ ውጤት ማምጣት።
አንቀጽ 4(4)	የምርት ወጪን መቀነስና ግብዓትን ለአባላት በዝቅተኛ ወጪ ማቅረብ፤ ለአባላት ምርት የተሻለ የገበያ ዋጋ ማግኘት።
አንቀጽ 8(1)	ማኅበር ለማምረት፣ አገልግሎት ለመስጠት ወይም ሁለቱንም ለማከናወን ሊቋቋም ይችላል።
አንቀጽ 7(2)፣ 7(3)	መሠረታዊ ማኅበር በአንድ አካባቢ በሚኖሩ ወይም በሚሠሩ ግለሰቦች ይቋቋማል፤ አነስተኛ የአባላት ብዛት በመመሪያ ሊወሰን ይችላል፤ ነገር ግን ከ10 አባላት ሊያንስ አይችልም።

2. ከምርት እስከ ገበያ የማኅበራት ተግባር (አንቀጽ 21)

አንቀጽ 21(2) – መሠረታዊ ማኅበር	ለአባላት ከመከር በፊትና በኋላ ስለ ምርት ጥራት ሥልጠና ይሰጣል፤ የመጋዘን አገልግሎት ይሰጣል፤ የአባላትን ምርት ሰብስቦ እሴት በመጨመር ለዩኒየን ወይም ለፌዴሬሽን ያቀርባል ወይም የተሻለ ገበያ በመፈለግ ይሸጣል፤ የአባላትን ችግር የሚፈቱ ፕሮጀክቶችን ይነድፋል።
አንቀጽ 21(3) – ዩኒየን	ለአባል ማኅበራት የገበያ መረጃ ይሰጣል፤ የገበያ ትስስር ያመቻቻል፤ የመጋዘን አገልግሎት ይሰጣል፤ ምርትን ያቀነባብራል ወይም እሴት ይጨምራል፤ ሥልጠናና የምክር አገልግሎት ይሰጣል።
አንቀጽ 21(4) – ፌዴሬሽን	ከመሠረታዊ ማኅበራትና ከዩኒየኖች አቅም በላይ በሆኑ አገር አቀፍና ዓለም አቀፍ የጅምላ ግብይት ሥራዎች ይሳተፋል፤ እሴት የሚጨምሩ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማል ወይም አባላትን ያበቃል።
አንቀጽ 21(5)	ዩኒየንና ፌዴሬሽን እሴት ሳይጨምሩ ከአባላቱ ጋር አንድ ዓይነት ተግባር ማከናወን የለባቸውም።
አንቀጽ 21(6)	ማኅበር ከአባላቱ የሰበሰበውን ምርት በዚያው የምርት ዓመት በወቅቱ የገበያ ዋጋ የመሸጥ ኃላፊነት አለበት።
አንቀጽ 21(7)	ማኅበራት በሥራቸው አካባቢንና የሰው ደኅንነትን እንዳይጎዱ አካባቢን የመጠበቅና የማልማት ኃላፊነት አለባቸው።

አንቀጽ 21(8)(ለ) ማኅበራት በአባላት ጥያቄና ፈቃድ ለሰብል ወይም ለሌሎች ምርቶች እደጋን ለመቀነስ እነስተኛ መድን (ማይክሮ ኢንቨራንስ) ሊሰጡ ወይም የመድን ድርጅት ወኪል ሆነው ሊሠሩ ይችላሉ።

አንቀጽ 23(1)(ሀ)፤ (መ) ማኅበራት መንግሥት የሚያቀርበውን ግብዓት ማሰራጨት እንዲሁም በግብርና ሥራ ለተሰማሩ አርሶ አደሮች የግብርና ግብዓት ማቅረብና ምርት መሰብሰብ ይችላሉ (ከአባል ላልሆኑ ሰዎች በውል መሠረት)።

3. የጥራትና የአሠራር መስፈርት

አንቀጽ 16(3) በሙያ ላይ የተመሠረቱ ማኅበራት ለሚያመርቱት እሴት የተጨመረባቸው ምርቶች የጥራት ማረጋገጫ ሰርተፍኬት ማቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ 52(3)፤ 52(4) ማኅበር በሥራ መስኩ ተቀባይነት ባላቸው መስፈርቶች ሥራውን እንዲለካ ማድረግ አለበት፤ ሥልጣን ያለው አካል የአሠራር መስፈርቶች ላይ መመሪያ ያወጣል።

አንቀጽ 10(7) በሕጋዊ መንገድ የተመዘገበ ማኅበር በመተዳደሪያ ደንቡ በተመለከቱት ተግባራት መሠረት ተጨማሪ የንግድ ፈቃድ ሳያስፈልገው የንግድ ሥራ ማከናወን ይችላል።

4. ካፒታል፣ የመንግሥት ድጋፍና የሥልጣን ያለው አካል ሚና

አንቀጽ 22፣ 27 መሠረታዊ ማኅበር በዕቅድና በአዋጭነት ጥናት መሠረት ቢያንስ የአንድ ዓመት የሥራ ወጪን የሚሸፍን መነሻ ካፒታል ይዞ ይመሠረታል፤ ዩኒየን ቢያንስ 25%፣ ፌዴሬሽን ቢያንስ 30%። ካፒታል በዕጣ ሽያጭ ይገኛል፤ ዕጣ በገንዘብ ወይም በዓይነት ሊከፈል ይችላል።

አንቀጽ 47-49 ማኅበሩ ከአባላቱ ወይም ከሌሎች ድርጅቶች ብድር መቀበል የሚችለው በመተዳደሪያ ደንቡ በተወሰነው መጠንና ሁኔታ ብቻ ነው፤ ብድር መስጠት የሚችለው ለአባላቱ ወይም ለሌላ ማኅበር ብቻ ነው።

አንቀጽ 43(1) በአዋጁ መሠረት የተደራጀ የተመዘገበ ማኅበር ከገቢ ግብር ነፃ ይሆናል (አባላት በትርፍ ድርሻቸውና በዕጣቸው ግብር ይከፍላሉ)፤ ለሥራው ከክልል በምደባ መሬት ያገኛል (ለምሳሌ ለማሸጊያና ለመጋዘን)፤ ከብሔራዊ የኅብረት ሥራ ሥልጠና ተቋም ሥልጠና ያገኛል፤ በመመሪያ መሠረት ሌላ ድጋፍ ያገኛል።

አንቀጽ 70(6)፤ 70(7) ሥልጣን ያለው አካል የማኅበራትንና የባለሙያዎቻቸውን አቅም ይገነባል፤ ለማኅበራት ሙያዊ የምርት ግብይት ድጋፍ ይሰጣል።

5. ከዘርፉ መግለጫ ጋር ያለ ግንኙነት

«ምርትና ግብይት» አንቀጽ 8(1) (ማምረት)፤ 21(2)-(4) (ምርት መሰብሰብ፣ የገበያ ትስስር፣ የጅምላ ግብይት)፤ 21(6) (በወቅቱ የገበያ ዋጋ መሸጥ)

«በጥራት ማምረትና ማዘጋጀት» አንቀጽ 21(2) (ከመከር በፊትና በኋላ የጥራት ሥልጠና፣ መጋዘን)፤ 16(3)፤ 52(3)-(4)

«ማሸጊያ ማከፋፈል» አንቀጽ 21(2)-(3) (እሴት መጨመርና የመጋዘን አገልግሎት)፤ 43(1)(ለ) (መሬት)። የማሸጊያ ደረጃ በአዋጁ አልተመለከተም።

«ለከተማ ገበያዎች ማቅረብ»	አንቀጽ 21(3) (የገበያ መረጃና ትስስር)፣ 4(4) (የተሻለ የገበያ ዋጋ)፣ 70(7) (የምርት ግብይት ድጋፍ)
-------------------	---

የአትክልትና ፍራፍሬ ልዩ ጉዳዮች	አዋጁ ስለ ቀዝቃዛ ማከማቻ፣ ስለ ምርት ብክነት፣ ስለ የመስኖ ውሃ ወይም ስለ ዘር አቅርቦት በተለየ አንቀጽ አይደነግግም፤ እነዚህ በማኅበራት ዕቅድ፣ መተዳደሪያ ደንብና በግብርና መመሪያዎች ይወሰናሉ።
----------------------	---

ማስታወሻ፦ አዋጁ አትክልትና ፍራፍሬን በስም አይጠቅስም፤ ከአጠቃላይ የግብርና ማኅበራት አንቀጾች ጋር የተደረገ ግንኙነት የትርጓሜ ማገናኛ ነው። የምግብ ደኅንነት፣ የኢክስፖርት ደረጃና የእዕዋት ጤና መስፈርቶች በሌሎች ሕጎች የሚመሩ ሲሆን በዚህ ሥራ ውስጥ አልተነበቡም። የአንቀጽ ማጣቀሻዎች ከአዋጁ የአንግሊዝኛ ቅጂ የተወሰዱ ናቸው፤ ከመጠቀም በፊት ከአረጅናል ቅጂ ጋር በራስዎ ያረጋግጡ። ሌላ ቅጂ፦ https://www.metaappz.com/References/ethiopian_laws/federal/pr_985_2016/en/pdf